

Samenvatting

Het college van B&W stemt in met de ondertekening van de landelijke Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones (UAZ). Dit is een vervolg op de bestaande landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek (UAS) van Rijksoverheid, gemeenten en bedrijfsleven die Maastricht in 2021 ook mede heeft ondertekend. De UAS eindigt per 1 januari 2025. In de UAZ staan concrete acties die nodig zijn om ook na 2025 de zero-emissiezones voor bestel- en vrachtauto's geharmoniseerd in Nederland te implementeren.

Beslispunten

Het college besluit:

1. In te stemmen met de inhoud van de Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones;
2. In te stemmen om de wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality te machtigen om namens het college de Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones te ondertekenen;

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 25 maart 2025:

Conform.

1 Aanleiding

In het Klimaatakkoord (2019) (onderdeel c2.5) is de invoering van zero emissie (ZE)-zones voor bestel- en vrachtvoertuigen als concrete maatregel opgenomen. In circa 30 grote steden zullen vanaf 2025 zero-emissiezones worden vastgesteld.

In de landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek (2021, B&W) is afgesproken door Rijksoverheid, gemeenten en bedrijfsleven om concrete acties uit te voeren die noodzakelijk zijn om in 2025 de zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's te kunnen invoeren. Maastricht heeft deze uitvoeringsagenda (UAS) medeondertekend.

2 Beoogd effect

In 2021 ondertekende Maastricht de Uitvoeringsagenda Stadslogistiek 'Op weg naar zero-emissie' (UAS). Een groot aantal partijen, waaronder het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, gemeenten en branche- en belangenorganisaties hebben hierin afspraken vastgelegd over de invoering van de zero-emissiezones. Deze uitvoeringsagenda had een geldigheidsduur tot 1 januari 2025.

Naar aanleiding van de landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek (UAS, 2021) is een nauwe samenwerking ontstaan die tot verregaand landelijk geharmoniseerde regelgeving heeft geleid bijvoorbeeld als het gaat om ontheffingen en overgangsregelingen voor de uitstootvrije zone stadslogistiek. Het nut van deze uitvoeringsagenda heeft zich daarmee bewezen. Met het oog op de invoering van de zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's in Maastricht per 2025, wordt het college geadviseerd om zich opnieuw te committeren aan een vervolg van deze samenwerking, door de landelijke Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones 'Op weg met zero-emissiezones' (UAZ) te ondertekenen.

De UAZ heeft drie doelen:

1. Het vastleggen van en vasthouden aan afspraken om het beleid rondom zero-emissiezones in stand te houden, waar nodig te herijken en te verbeteren.
2. Het maken van afspraken over de periode tot 1 januari 2030.
3. Het maken van afspraken hoe om te gaan met beleidsontwikkeling rondom zero-emissiezones over de periode vanaf 1 januari 2030.

De samenwerking draagt bij aan duidelijkheid voor ondernemers en voorkomt een lappendeken aan regels. Ook kunnen ondernemers zich beter voorbereiden op veranderingen in regelgeving als deze op tijd vast staan en niet tussentijds wijzigen. De ondertekende partijen streven gezamenlijk ernaar om de zero-emissiezones te continueren, ook na 2030.

Ondertekenaars

De uitvoeringsagenda is voorbereid en breed afgestemd tussen Rijksoverheid, gemeenten, VNG, het Gemeentelijk Netwerk voor Mobiliteit en Infrastructuur (GNMI), de sector (TLN, Evofenedex, RAI Vereniging, BOVAG) en de Stichting Natuur & Milieu.

Na het besluit tot instemming met de inhoud van de UAZ, machtigt het college de wethouder om de UAZ namens het college te ondertekenen en wordt de gemeenteraad geïnformeerd met bijgevoegde raadsinformatiebrief (bijlage 2).

3 Argumenten

1.1 De UAZ sluit inhoudelijk goed aan bij de Maastrichtse ambities om CO2-uitstoot te reduceren en de luchtkwaliteit te verbeteren.

Daarbij is er niet alleen oog voor schonere mobiliteit, maar ook voor minder logistieke ritten en andere vormen van mobiliteit. Een van de maatregelen die Maastricht heeft opgenomen in 'Spoorboekje verbeteren luchtkwaliteit en bereikbaarheid Maastricht (2023)' is de invoering van een uitstootvrije zone voor bestel- en vrachtauto's. Op 23 april 2024 heeft het college hiervoor het definitieve verkeersbesluit genomen en het Ontheffingenbeleid ZES Maastricht vastgesteld. De zone is per 1 januari 2025 ingevoerd.

1.2 De afspraken in de UAZ zorgen voor meer inzicht, duidelijkheid en zekerheid voor alle betrokken partijen.

Bestaande vrijstellingen worden gecontinueerd en de overgangsregeling wordt beperkt verruimd: toegang voor bestelauto's met emissieklasse 6 wordt met een jaar verlengd (tot 2029). Gemeenten hanteren na invoering een (langere) boetvrije periode van 6 maanden. In 2025 maken partijen afspraken de periode na 2030. Het functioneren van de ZES-zones wordt jaarlijks geëvalueerd, zowel op het gebied van klimaat en luchtkwaliteit, als op beschikbaarheid van voertuigen en laadinfrastructuur.

2.1 Ondertekening van de UAZ is een logisch vervolg op de ondertekening van de UAS in 2021.

In 2021 heeft de gemeenteraad het implementatieplan ZES vastgesteld en heeft het college de uitvoeringsagenda Stadslogistiek (UAS) 'op weg naar Zero Emissie' ondertekend. Dit heeft geleid tot een succesvolle invoering van Zero Emissie Stadslogistiek en ZE-zone op 1 januari 2025. Hiermee wordt o.a. invulling gegeven aan: het landelijk klimaatakkoord (2019), het coalitieakkoord (2022-2026) en de gemeentelijke klimaatambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn.

2.2 Ondertekening van de UAZ komt ten goede aan inwoners en ondernemers van onze stad

Door de UAZ te ondertekenen blijven we samenwerken met andere overheden en belangen- en brancheorganisaties en maken we landelijke afspraken die ten goede komen aan de uitstootvrije zone voor onze stad. Samen monitoren we de implementatie van de uitstootvrije zone en helpen we ondernemers in de overstap naar uitstootvrij transport.

Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Met de ondertekening van de UAZ wordt de landelijke samenwerking die is ingezet onder de UAS voortgezet. Dit heeft een positief effect op de implementatie en effectiviteit van de ZES-zones en daarmee een positief effect op de verdere beperking van de uitstoot van bestel- en vrachtvoertuigen. Dit leidt tot minder CO₂-uitstoot en minder luchtvervuiling wat uiteindelijk resulteert in meer gezondheidswinst.

Aanbesteding

MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen) is een belangrijk onderdeel van het recent vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid Maastricht 2024. Hierin wordt de aankoop en inzet van emissieloze voertuigen al nadrukkelijk meegenomen om de markt te stimuleren in te zetten op zero-emissie voertuigen.

Participatie

Met het ondertekenen van de UAZ wordt de bestaande samenwerking van de UAS voortgezet, waaronder de samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, gemeenten en branche- en belangenorganisaties.

4 Kanttekeningen of risico's

Op initiatief van de Tweede Kamer worden er in de nieuwe UAZ afspraken gemaakt die de regels van de ZE-zone beperkt versoepelen (2 maanden langer boetevrij, een jaar langer euro6 bestelbussen, meer landelijk geldige ontheffingen), waardoor ondernemers beter in staat worden gesteld om de transitie naar zero emissie vervoer te maken.

Voorstanders van de ZE-zone zouden kunnen beargumenteren dat dit leidt tot minder CO₂-reductie en minder schone lucht en gezondheidswinst.

Toch weegt het belang van het maken van goede, langjarige samenwerkingsafspraken met alle partijen (Rijk, gemeenten, branche, belangenverenigingen) zwaarder. Dit geeft duidelijkheid en zekerheid aan de markt, op basis waarvan geïnvesteerd kan worden in zero emissie transport.

Wanneer er geen nieuwe uitvoeringsagenda getekend zou worden, bestaat het risico dat één of meerdere partijen zal afhaken. Dat zou een nog grotere negatieve impact hebben op CO₂-reductie en terugdringen luchtverontreiniging.

5 Financiële gevolgen

De ondertekening van de UAZ brengt geen verplichtingen met zich mee.

De kosten die samenhangen met de operationele voorbereiding en exploitatie van de zero emissie zone vallen buiten de scope van dit besluit.

De kosten die de gemeente Maastricht maakt voor de uitvoering van de acties uit de UAZ bestaan enkel uit de personele kosten voor het participeren in de landelijke werkgroep. Dit valt binnen het huidige takenpakket van het team Duurzame Mobiliteit. De voorliggende besluiten hebben geen financiële gevolgen.

6 Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

De ondertekening van de 'Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones (UAZ)' bekendmaken via de besluitenlijst en de gemeenteraad hierover informeren via bijgevoegde raadsinformatiebrief.

7 Communicatie

Publieke ondertekening van de UAZ vindt plaats op 2 april 2025 op het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in Den Haag.

Dit collegebesluit opnemen in besluitenlijst.

De gemeenteraad wordt geïnformeerd via raadsinformatiebrief